

A FUTBALL MIGRÁCIÓ JELENLEGI ÁLLAPOTA AZ ANGOL LABDARÚGÓ BAJNOKSÁGBAN

THE PRESENT STATE OF THE FOOTBALL MIGRATION IN THE ENGLISH PREMIER LEAGUE

Hartman Dávid

Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar
Sportszervező BSc szak III. évfolyam

ÖSSZEFOGLALÁS

A globalizáció életünkre egyre nagyobb hatással van, amelynek egyik kulcsfontosságú tényezője a nemzetközi bevándorlás növekedése. Így a jelenünk, egy új migrációs korszak. A migráció térnyerésének bemutatásához a sport világából kerestem példát, mert véleményem szerint a sport mindig is kiválóan tükrözte a világban történő folyamatokat.

A kutatási területem az angol labdarúgó bajnokság, a Barclays Premier League idei 2015/2016-os szezonja. A vizsgálatom tárgyai a sorozatban szereplő legfontosabb személyek: tulajdonosok, menedzserek, és futballisták. Célkitűzésem az, hogy a nemzetiségük, és azzal összefüggésbe hozható tényezők analizálásának segítségével, felfedezzem a három csoport közötti származási kapcsolatrendszeret, és legvégül felállítsam a bajnokság migrációs képét és csatornáit. A fő kutatási kérdésem az, hogy vajon a külföldiek ki tudják-e szorítani saját hazájuk bajnoki sorozatából az otthoniakat.

Kulcsszavak: sport, labdarúgás, football migráció, angol labdarúgó bajnokság

ABSTRACT

Globalisation has enormous effect our every day life and it is supported by the growing of the international migration. The present is a new migrational era. I have chosen sport to show an example to this phenomenon, because sport has his own ability to represent the actual processes that occurring in the world.

My observation territory is the english football first division the Barclays Premier League 2015/2016 campaign. I have studied the most important people who are in the league: owner, manager, footballer. My main object was to unfold their nationality and other connections, with analysis of their origin. In the end I tried to find the possible migrational channel and system of the league. My main question was, whether the immigrant people can supplant the englishmen in their own championship.

Keywords: sport, football, football migration, english Premier League

BEVEZETÉS

Anglia a labdarúgás bölcsője. Neki köszönhetjük ennek a sportágnak az alapjait, szabályait, hagyományait és kultúráját, amit ma már a világ összes országában üznek. Az angol labdarúgó bajnokság, hivatalos nevén a Barclays Premier League, kiemelkedik a többi európai nemzet sorozata közül. A televíziós nézettség alapján a földkerekség legnépszerűbb pontvadászata, ahol a legjobban fizetett futballisták játszanak hétről hétre. Valamint az a bajnokság, ahol az egyik legnagyobb a külföldi játékosok aránya a klubokban. A futballban történő átigazolási trendeknek, és az 1995-ben Bosman-szabályként elhíresült törvénynek köszönhetően, ami alapján már nem korlátozták az Európa Unión belülről érkező futballisták számát a csapatokban, illetve a külföldi klubtulajdonosok beszivárgásának az angol labdarúgásba. Mára a globalizáció térnyerésével, szinte teljesen megszokottá vált, hogy az élet bármely területén találkozunk külföldi országból érkezett emberekkel, akik akár munkájuk miatt ideiglenesen, vagy egyéb okok végett

véglegesen új országokban telepednek le. Ez azonban nem mindig volt így. Sokak szerint ezek a folyamatok ahhoz vezetnek, hogy emberek kevésbé ragaszkodnak a hagyományaikhoz, és az idő múlásával egyre kevésbé tulajdonítanak jelentőséget neki. Ugyanez elmondható az angol labdarúgásról és a fő termékének tekinthető Premier League-ről. A futball migráció virágzik, és nem nagyon látni a végét, vagy azt, hogy a tendencia megfordulna.

ANYAG ÉS MÓDSZER

A vizsgálat elsősorban szekunder adatok gyűjtéséből állt. A kutatási területem az angol labdarúgó bajnokság volt, a tárgya a benne tevékenykedő személyek csoportjai. A fő forrásom az internen fellelhető Premier League hivatalos honlapja a premierleague.com volt. Kutatást csak az idei 2015/2016-os szezonra végeztem el. Az adatfelvétel során a tulajdonosoknál a származást és az iparágat vizsgáltam, amelyből a ligába érkezett. A tevékenységi kör vizsgálata során, a klubbirtokosok motivációs okainak megfejtésére nyújt segítséget. A menedzsereknél is a nemzetiség volt az egyik kutatott tulajdonság, a másik, hogy mióta vannak a jelenlegi klubjuknál alkalmazásban. Ugyanis minél több időt vannak egy egyesületnél, annál jobban meglátszik a munkája hatása. A labdarúgóknál szintén a származást vettem figyelembe. Az adatokat egy táblázat kezelőprogram (Microsoft Excel) segítségével rendszereztem. Az eredmények szemléltetésének megkönnyítésére, könnyen értelmezhető, de egyben átfogó ábrákat és összesítő táblázatokat készítettem.

EREDMÉNYEK

Az angol bajnokság első ránézésre egy nagyon összetett és színes migrációjú bajnokság. Nemzetek soksága van jelen, a kutatott csoportok mindegyikében. A külföldi országokból érkezők jelenléte nagyon domináns, a hazai szereplők saját színterükön visszaszorultak, egyre kevesebb lehetőséghez jutva. Az 1. táblázat ezt a jelenlegi állapotot mutatja be.

1. táblázat: **A Premier League-ben szereplő tulajdonosok, menedzserek, játékosok származási eredete, a 2015/2016-os szezonban**

Csoportok	Hazai		Külföldi	
	Létszám (<i>fő</i>)	Százalék (%)	Létszám (<i>fő</i>)	Százalék (%)
Tulajdonos	5	25,00%	15	75,00%
Menedzser	5	25,00%	15	75,00%
Játékos	157	31,27%	345	68,73%

Forrás: Saját szerkesztés a premierleague.com adatai alapján

A táblázat magában foglalja a kutatásban, az összes csoportban, az összes vizsgált személyt, és elválasztja őket a származási eredetük alapján. Jól látszik a hazaiak és a külföldiek aránya szinte majdnem minden csoportban azonos. Csak a játékosok tudnak egy kicsit meghatározóbb szerepet betölteni országuk sorozatában. A tulajdonosok közül csak öt olyan személyt találunk, aki hazainak számít, tehát angol. Ez azt jelenti, hogy az aktuális pozíciók egy negyedét töltik csak be. Az angol menedzserek hasonlóan kevés állást töltenek be. A hazaiak az edzői állásoknak a 25%-át foglalják el, a maradék három negyed külföldi szakembereknek jut. A külföldi játékosok valamennyivel több, mint két harmados többségben vannak. Ez 68,73%-ot jelent. Itt ugyan ennek nincs akkora szerepe, mint a politikai életben, viszont az figyelemre méltó, hogy különböző szinteken mennyire hasonló számokat kapunk a hazai és az idegen országokból érkezőket kutatva.

Érdeemes megfigyelni a vizsgálat további fázisaiban, mekkora összefüggés van a helyi tulajdonos, helyi menedzser és játékos között. Felfedezhető-e vajon valami kapcsolatot közöttük, vagy az arányok másképpen oszlanak el. Erre kérdésre segít választ adni az 2. táblázat, amely-

nek az adatai a Premier League-ben szereplő húsz csapathoz tartozó tulajdonos, és menedzser nemzetiségéből, illetve a klubok által alkalmazott külföldi játékosok arányából áll.

2. táblázat: **A tulajdonosok, edzők nemzetisége, illetve a labdarúgó migránsok száma közötti összefüggés**

Csapat	Tulajdonos	Menedzser (Edző)	Külföldi játékosok aránya
	Nemzetiség		Százalék (%)
Watford	olasz	spanyol	92,00
Manchester City	egyesült arab emírségi	chilei	87,50
Chelsea	orosz	holland	86,36
Stoke City	angol	angol	80,00
Newcastle United	angol	spanyol	76,67
Swansea City	walesi	olasz	75,00
Arsenal	amerikai	francia	74,07
Sunderland	amerikai	angol	69,57
West Bromwich Albion	angol	angol	69,57
West Ham United	walesi	horvát	68,18
Aston Villa	amerikai	francia	68,00
Southampton	svájci	holland	68,00
Manchester United	amerikai	holland	63,33
Everton	iráni	spanyol	60,00
Norwich City	angol	skót	60,00
Tottenham Hotspur	angol	argentín	59,09
Leicester City	thai	olasz	58,33
Crystal Palace	amerikai	angol	57,14
Liverpool	amerikai	német	56,67
AFC Bournemouth	orosz	angol	52,00

Premier League 2015/2016

Forrás: Saját szerkesztés a premierleague.com adatai alapján

Jól látszik a már említett magas szintű származási megosztottság, illetve sokszínűség. Már a kutatások korábbi fázisából ismert, hogy három földrészről érkeztek tulajdonosok, összesen kilenc országot foglalva magukba. Menedzserek két földrész tíz országából vannak jelen. A legtöbb külföldi labdarúgót vizsgálva az első helyen ezen a téren a londoni Watford áll, amely együttes játékosainak, 92%-a érkezett angol szempontból, a tengeren túlról a Brit-szigetekre. Ha felső vezetést megnézzük, akkor jól látszik, hogy olasz tulajdonossal, és spanyol edzővel rendelkezik a csapat. Ez a tény megerősíti azt a feltételezést, hogy külföldi háttérrel nagyobb a külföldi játékosok száma is. A következő együttes, amely a legnagyobb futball migrációval rendelkezik, az a pénzforrásokkal bőven rendelkező Manchester City. Itt is külföldi tulajdonos és edző pár dolgozik, viszont származásukat tekintve különlegesnek mondható, hiszen a klubbirtokos a pénzforrásokban gazdag egyesült arab emírségi, míg a menedzser chilei. A csapat labdarúgóinak 86,50%-a százaléka érkezett határon túlról a City-hez. A harmadik legtöbb idegenlégióst a londoni Chelsea szolgáltatja a Premier League-ben, 86,36%-kal. Nem meglepő, hogy itt is külföldi személyek töltik be a fontosabb pozíciókat, egy orosz tulajdonos és egy holland edzővel rendelkezik.

kező klubról van szó. A negyedik csapat a rangsorban, amely a legtöbb idegenlégóst alkalmazza, ami a keretük 80%-át teszi ki, a Stoke City, amely kakukktójsnak számít az eddigiekhez képest. Ugyanis mind a tulajdonos, és mind az edző angol. Ezzel némileg megdönti az eddig felállított hipotézist, miszerint külföldi vezetőkkel, minél több külföldi játékos is jár. Az ötödik legtöbb határon túli a labdarúgót a Newcastle United foglalkoztatja 76,67%-kal. A klubnál pedig angol tulajdonos van, és az elmúlt hónap végéig angol menedzser is dolgozott, amíg fel nem váltotta egy spanyol kollegája. Ezek az eredmények azt bizonyítják, hogy nem feltétlenül a külhoni kézben lévő egyesületnél alkalmazzák a legtöbb légióst.

Hazai játékosok vizsgálatának adataiból kiderül, hogy a Premier League-ben egy olyan csapat sincs, ahol az otthoni labdarúgók lennének túlsúlyban. A legközelebb ehhez, egy újonc csapat, az AFC Bournemouth áll, ahol a futballisták 48%-a angol és csak 52%-a érkezett idegen országból. A Bournemouth mögött egy orosz tulajdonos áll. A szakmai munkáért azonban egy angol menedzser a felelős, ami talán magyarázat a nagyobb helyi játékosállományra. A második legtöbb hazai játékost a nagy múltú Liverpool együttese szolgáltatja, 43,33%-kal, míg a külföldiek 56,67%-kal képviseltetik magukat. A vörösöknek becézett csapatot amerikai tulajdonos irányítja. A menedzser német származású. Megfigyelhető tehát, hogy határon túli páros van hatalmon, mégis majdnem az élen állnak a helyi labdarúgók foglalkoztatásában. A harmadik a rangsorban a londoni Crystal Palace, melynek élén amerikai érdekcsoport áll. A csapat szakmai munkájáért felelős angol menedzser együttesében a honfitársai 42,86%-ban képviseltetik magukat. A negyedik legtöbb helyi labdarúgót; a hatalmas meglepetésre, kutatás időpontjakor a jelenleg futó 2015/2016-os szezonban nyolc fordulóval a bajnokság vége előtt, élen álló Leicester City foglalkoztatja. A csapat tulajdonosa Ázsiából, azon belül is, Thaiföldről érkezett. A menedzser származását tekintve olasz. A rendelkezésre álló játékoskeretének 41,67%-a angol. A bajnokságban az ötödik legtöbb hazai futballista a londoni Tottenham Hotspur-ben játszik. Pontosan a játékosok 40,91%-át teszik ki. A tulajdonos angol, a menedzser argentin nemzetiségű.

A felállított hipotézis igazolásában a két véletlen álló öt-öt csapatot vettem segítségül. Az a tény megállapítható, hogy ahol kimagaslóan magas a külföldi játékosok aránya, annak az együttesnek a felső vezetésében nem találunk hazai szereplőket. Azonban nem feltétlenül kell külhoni irányításnak lenni ahhoz, hogy magas legyen a légiósok aránya, hiszen találunk példát arra a jelenségre is, hogy angol tulajdonos és edző páros esetében történik ez meg. A legtöbb hazai futballistát foglalkoztató együtteseket vizsgálva némi kapcsolatot lehet felfedezni a származások között. Az ebben a kategóriában vezető öt klub közül, négyben is volt angol illetőségű személy a labdarúgók fölött álló csoportokban. Ezáltal összefüggést találhatunk a hazai felsőbb vezetés és a magasabb hazai játékos arány között.

A 3. táblázatban ismételten a bajnokságban résztvevő tulajdonosok és edzők nemzetisége szerepel. Ugyanakkor most a csapatonként a légiósok által képviselt leggyakoribb nemzetekkel összevetésben.

A legtöbb labdarúgó egy nemzetből a Newcastle United-nál van, hat fővel. Az angol tulajdonosú csapat, egy frissen kinevezett spanyol edzővel bír. Az megörökölt keretben a határon túlról a franciák érkeztek a legtöbben, összesen hat játékos személyében. Mindezek ellenére, ha legutóbbi három edzőt nézzük, mindegyik angol volt, így összefüggést nehéz találni. A Newcastle-nél az elmúlt években egyszerűen szimpatikus volt a francia vonal, és ez okozhatja a szokatlanul magas számukat.

A Manchester City és a Stoke City is öt futballistával rendelkezik egy országból, ami még elég erős koncentrációnak számít. A manchesteri csapatnál az egyesült arab emírségi tulajdonos, és a chilei edző jelenléte, még jobban erősíti a klubnál fellelhető határon túli vonalat. A játékosokat vizsgálva a legtöbb külföldi Argentínából jött. A dél-amerikai vonalat összefüggésbe lehet hozni, a chilei edzővel, a tulajdonos nemzetisége itt nem játszik nagy szerepet. A Stoke City egyike annak a két együttesnek a bajnokságban, amely egyaránt angol menedzserrel és tulajdonossal rendelkezik. Ennek ellenére nagy a külföldi játékosok aránya, a legtöbben az írek vannak.

Az írek még mindig a keményebb, fizikális, tradicionális brit stílust képviselik. A Stoke-ra éveken át jellemző volt ez a játékfelfogás, azonban mára teljes átalakuláson ment keresztül. Mindazonáltal az ír légios had még ennek a korszaknak a hírmondója.

3. táblázat: **A tulajdonosok, edzők nemzetisége, illetve a külföldi játékosok nemzetisége közötti összefüggés 2015/2016-os szezonban**

Csapat	Tulajdonos	Menedzser	Leggyakoribb külföldi nemzet(ek)	
	Nemzetiség		Ország	Játékos (db)
Newcastle United	angol	spanyol	francia	6
Manchester City	egyesült arab emírségi	chilei	argentín	5
Stoke City	angol	angol	ír	5
Arsenal	amerikai	francia	francia, spanyol	4
Aston Villa	amerikai	francia	francia	4
Chelsea	orosz	holland	brazil, spanyol	4
Norwich City	angol	skót	skót	4
Tottenham Hotspur	angol	argentín	belga	4
Everton	iráni	spanyol	ír	3
Liverpool	amerikai	német	belga, brazil	3
Manchester United	amerikai	holland	belga, holland, spanyol,	3
Southampton	svájci	holland	holland	3
Sunderland	amerikai	angol	francia	3
Swansea City	walesi	olasz	holland	3
West Bromwich Albion	angol	angol	észak-ír	3
AFC Bournemouth	orosz	angol	dél-afrikai	2
Crystal Palace	amerikai	angol	ír	2
Leicester City	thai	olasz	ghánai	2
Watford	olasz	spanyol	algériai, holland, spanyol, svájci	2
West Ham United	walesi	horvát	ír, nigériai, spanyol, szenegáli	2

Premier League 2015/2016

Forrás: Saját szerkesztés a premierleague.com adatai alapján

A Premier League-ben öt olyan csapat is van, ahol elég volt két játékosnak érkezni egy országból ahhoz, hogy a legdominánsabb export nemzet legyenek klubon belül. Ez a tény megmutatja, hogy milyen nemzetközi egyesületek játszanak a Premier League-ben. Ebből az is következik, hogy sok csapatnál nincs egy nagy meghatározó migrációs útvonal, inkább a több, de kisebb méretű a jellemző.

A menedzser és labdarúgók közötti származást vizsgálva hat olyan egyesület található, ahol a menedzser nemzetisége és a játékosok közötti leggyakoribb külföldi nemzet megegyezik.

Az londoni Arsenal egy amerikai tulajdonossal rendelkezik, illetve egy olyan francia menedzserrel, aki már közel húsz éve a klub szolgálatában áll. Mindez azért fontos, mert ennyi idő alatt bőven kiépíthetett egy olyan játékos garnitúrát, amin a saját elképzelése tükröződik vissza. Ennek megfelelően, a leggyakoribb nemzetnél, már ami a futballistákat érinti, természetesen ott szerepel Franciaország. Azonban ezt a rangsort közösen vezeti négy-négy fővel Spanyolország-

gal. Az Arsenalnál kifejezetten megállapítható az edző származása és a játékosoknál előforduló leggyakoribb nemzet közötti összefüggés.

A birminghami székhelyű Aston Villa hasonló felállással rendelkezik, mint az előbb vizsgált Arsenal. A legtöbb külföldi játékost adó nemzet itt is Franciaország, négy játékosal. Az összefüggés edző és külföldi játékos származása között itt is egyértelműen megfigyelhető.

A Norwich City tulajdonosi székét szokatlan módon egy angol hölgy foglalja el. A menedzseri posztot, egy skót szakember tölti be, és a külföldi játékosok közül is Skóciából érkeztek a legtöbben, négy személlyel. Skótok helyzete egészen speciális, hiszen alapesetben Nagy-Britannia részét képezik, azonban a labdarúgásban, az angolokkal, az észak-írekkel és a walesiekkel egyetemben, különálló saját válogatottal, és bajnoki rendszerrel rendelkeznek. Mindenesetre a Norwich City migrációs összetételé alapján egy tradicionális egyesületnek számít, ahol az edző nemzetisége befolyásolja a keret összetételét.

A Manchester United amerikai tulajdonosi háttérrel működik, a csapat felkészítésért jelenleg egy holland szakember felel. A játékos keretben a leggyakoribb származási helyen három ország osztozkodik: Belgium, Hollandia, és Spanyolország. A holland játékosok természetesen a honfitárs menedzsernek köszönhetően, a kapcsolat egyértelműen beazonosítható. Amerikai labdarúgó nem található a keretben.

A Southampton svájci tulajdonosának nemzetisége nincs nagy befolyással a klub játékoskeretének az összetételére. Annál inkább dominánsabb az egyesületnél alkalmazásban álló holland menedzser nemzetisége, ugyanis a játékosoknál is ez a leggyakoribb nemzet három fővel. Úgy tűnik, a németalföldi szakemberek szeretnek a honfitársaikkal dolgozni, ugyanis a Premier League-ben szereplő három menedzser közül kettőnél is hasonló a helyzet. A Southamptonnál egyértelműen kimutatható az edző származásának befolyásoló hatása a keretre.

A londoni Watford, kutatási szempontból a legkevésbé angol csapat. A tulajdonosa olasz, menedzsere spanyol nemzetiségű. A leggyakoribb nemzet négy ország lett megosztva, két-két játékosal. Ebből az szűrhető le, hogy igazán sokszínű interkontinentális gárdáról van szó, és nincs olyan kimondott forrás helyük, amelyhez ragaszkodnának.

A többi együttesnél, amellyel kiemelten nem foglalkozok, nem találhatóak összefüggések a három csoport között. A bajnokság egészét nézve, viszont jól láthatóan megjelennek a legnagyobb exportőr országok. Néhány csapatnál pedig ezek a tendenciák érvényesülnek, a klubbon belül nincs sajátjuk.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A Premier League mindent összevetve egy olyan nemzeti bajnoki sorozat, amely teljesen nemzetközivé vált. Migrációs szerkezete szerteágazó, azonban erős, jól fellelhető csatornákkal rendelkezik. Ilyenre jó példa a tulajdonosoknál az Egyesült Államok, míg a játékosoknál és menedzsereknél, Franciaország és Hollandia.

Mielőtt javaslatokat tennék fontos tisztázni a fennálló problémát. Tényleg baj-e a külföldiek közel háromnegyedes többsége? Véleményem szerint az ilyen mértékű már igen, hiszen még is csak egy nemzet, nevezetesen az angol, bajnoki sorozatáról és klubjairól van szó. Az érzelmi gondokon kívül a jelenlegi állapotok fennmaradása, az angol futball hanyatlásához is vezet. Ugyanis a helyi játékosok nem kapnak elég teret bizonyításra, így egyre kevesebben maradnak, ami a nemzeti válogatottjuk erejének hanyatlásához vezethet. Erre már rájött az FA (Football Association) az angol labdarúgó szövetség is, de konkrét intézkedéseket még nem hoztak, egyelőre csak elemzik a problémát.

Úgy gondolom, hogy a tulajdonosok és menedzserek származását nem lehet szabályokkal korlátozni. Az FA-nek egyszerűen nincs rá hatása. Az egyetlen mód tehát a játékoskeretek összeállítására vonatkozó korlátozások. A már ismertetett, most is érvényben lévő szabály szerint a 25 fős keretből nyolc labdarúgónak „home-grown” státuszúnak kell lennie, magyarán 21 éves

kora előtt az illetőnek minimum három évet angol csapatnál kell eltöltenie. Ez egy jó elgondolás, de könnyen kijátszható, hiszen nem ritka, hogy a külföldi tehetségek 17-18 éves korukban kerülnek a Premier League klubjainak akadémiáira, így ők is megkapják ezt a státuszt. Én kezdésnek ezen a szabályon módosítanék úgy, hogy egy csapatnak minimum tíz „home-grown” státuszúval kell rendelkeznie, de ebből minimum hét angol legyen. Ez jobban előtérbe helyezné a fiatalokat, és még nem is lenne annyira szigorú, amelyet a klubok ne tudnának megvalósítani.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- (1) Castles, S. – Miller, M.J. (1993): *The Age of Migration*. Guilford Press, New York, 306 p.
- (2) McGovern, P. (2000): *The Irish Brawn Drain: English League Clubs and Irish Footballers, 1946-95*. *British Journal of Sociology*. Vol. 51. No. 3: pp. 401-415.
- (3) McGovern, P. (2002): *Globalization or Internationalization? Foreign Footballers in the English League, 1946-95*. *Sociology*. February 2002 Vol. 36. No. 1. pp. 23-42.
- (4) Staring, R. (2000): *Flows of People: Globalization, Migration and Transnational Communities: The Ends of Globalization*. Rowman and Littlefield, Oxford.
- (5) Portes, A. – Sensenbrenner, J. (1993): *Embeddedness and Immigration: Notes on the Social Determinants of Economic Action*, *American Journal of Sociology*. Vol. 98 No. 6. pp. 1320-1350.
- (6) Rowe, D. (2011): *Global Media Sport: Flows, Forms and Futures*. Bloomsbury, London, 196 p.
- (7) Taylor, G. (2009): *Meltdown: The Nationality of Premier League Players and the Future of English Football*. Birkbeck Sport Business Centre Research Paper Series. Vol. 2. No. 2. pp. 51-70.
- (8) Taylor, M. (2007): *Football, Migration and Globalization: The Perspective of History*. University of Portsmouth, Portsmouth, 21 p.
- (9) II: <http://www.premierleague.com/en-gb.html>

